

NIMESID EESTI KEELETEADUSE AJALOOST

E. AHRENS	sünd. 1803
J. WIEDEMANN	1805
J. HURT	1839
M. VESKE	1843
K. A. HERMANN	1851
K. LEETBERG	1867
J. V. VESKI	1873
J. AAVIK	1880
J. MARK	1890
A. SAARESTE	1892
J. MÄGISTE	1900
A. KASK	1902
P. ARISTE	1905

KÕIGE ENAM EMAKEELTE ÕPIKUID KOOSTANUD AUTORID:

C. R. JAKOBSON
J. AAVIK
V. ALTOA
J. PARIJÕGI
H. KAMPMANN
A. PLOOMPUU
M. MEOS
R. REIMAN
F. PUUSEPP
H. JÄNES
K. LEETBERG
E. MUUK
H. PÖLD
E. PETERSON

VIRUMAAGA SEOTUD KEELEMEHED JA EMAKEELTE ÕPIKUTE KOOSTAJAD

Georg MÜLLER

(1570—1608), kooliõpetaja Rakveres 1597—1600

Heinrich STAHL

(u. 1600—1657), kirikuõpetaja Kadrinas 1633—1638 Ingeri,
Narva (kuni 1651 ka Alutaguse Superintendent)

Reiner BROCKMANN

(1609—1647), kirikuõpetaja Kadrinas 1639—1647, aastast
1643 Virumaa praost

Christian KELCH

(1657—1710), kirikuõpetaja Viru-Jaagupis 1697—1710

Otto Wilhelm MASING

(1763—1832), kirikuõpetaja Lüganuse ja Viru-Nigulas 1788—1815

Arnold Friedrich Johann KNÜPFFER

(1777—1843), kirikuõpetaja Kadriinas 1800—1843

Friedrich Robert FAEHLMANN

(1798—1850), sündis Aos, õppis Rakveres

Friedrich Reinhold KREUTZWALD

(1803—1882), sündis Jõeperes, elas Kaarlis, õppis Rakveres

Nikolai ANDERSON

(1845—1905), sündis Kulinal, suri Narvas

Kaarel LEETBERG

(1867—1945), sündis Vihula—Armis, kooliõpetaja ja direktor Rakveres 1917—1933, suri Rakveres

Mihkel KAMPMAA (KAMPMANN)

(1867—1943), kooliõpetaja Väike—Maarjas 1890—1892

Ernst PETERSON—SÄRGAVA

(1868—1958), kooliõpetaja Rakveres 1905—1906

Märt MEOS

(1881—1966), kooliõpetaja Väike—Maarjas, Virumaa koolinõunik 1919—1944

Harald Wilhelm PÖLD

(1874—1939), sündis Pikaristil, elas Purus, õppis Narvas

Johannes KALLAK (KUULBERG)

(1892—1965), kooliõpetaja Annikveres 1913—1920

Rudolf REIMAN

(1893—1957), sündis Mõdrikus, kooliõpetaja ja juhataja mitmel pool Virumaal

Ernst NURM

(1896—1983), sündis Huljal

A. Fr. J. Knüpffer

CARMEN ALEXANDRINUM ESTHO-
nicum ad leges Opitij poeticas compositum,

Bi önnis on le Mies / le Ihsa pehle loheap /
(Ke tides Paiglas on) nind Onne jerei oheap /
Kumb Jummal ihi tohp / kumb Jummal annap neile /
Le heviti seimai chi / O Risti Rahwas / seile!

Sperrai süddamest sund / Päidmees / sihcas minna /
Eih oller Deek sahs ni kouwo obeny siana /
Se eauja ölo ses se juhre Õagle Onne /
Kumb Jummal annap nähde; lui tððder steep mo Rööne.
Se üdilahs on On / kumb Jummal ihi lohnur
Nind sennul tennapehw on üdineur ihi rohane.
Se Püsch on leunis täl: le Ihsa on täl rie das /
On leibi onmaa Ehh siha Warru saudnus latas;
Seph Toraap fugetus; on temmali doq täl Hööde;
Kül temmaa ihi tehp / ihi Wenus on suhr Hööde,
Me etua Tallinast on temmasti fog fo pantsut /
Sest I ahepi sehp lui Eddi (le tehp); näjde temmasti andtue.

Seph

R. Broemanni esimese puudulalaulu algus.

M. HENRICI Stahlen

Reval: Estho-Livonis,

Hand- vnd Haussbuch

für das Fürstenthumb

Esthen

In

Lifland.

von Königl. Mayte J. D. d. anno 1653. im Monat Junij. Etiam
in Landtatz des Fürstenthums Esten, von Wohl
Befreungen, festet und Margaretha Anna, Frau Olli Kon
vist Ladunova, meinesverfugungesthet. & Herrin
der Landes freunde und dieß Buch

M. Henricus Stahli pectorum Episcopu
in Reval. Und dieß ist schriften, so ist

A B D

eh̄

Luggemise-Ramat Lastele

les

tahawad luggema õppida.

Tartolinnas,

trüffitud ja müc M. G. Oensuse jooks 1795.

Leben Spiegel /

Dortmunder Fürstlich gezeiget wird / mit
einem einheitlichen Schutz

Die Wege-st-vn Son-

tägliche Evangelie im reiner Leyer und
heiligen Leben ihm zu nahe
machen kan /

Jügerlichees

Von

M. HENRICO Staheli /
vorderer Thundt Probst vñ Pastoren an der Haup-
tKirche des Kurfürstentums Sächsia u. Revall / und des Königl.
Schweden dazugehörigen Amtes Sachsen-Coburg u. Gotha.
Ordinarius Superintendenter in
Jugernland.

Wie Königl. Majst. zu Schweden
Allergründigste Predigtung und Freyheit
nicht nach zu drucken.

Revall /

Gedruckt bei Heinrich Weißthal / des
Gymnasii Nachdruckey anno 1641

H. Stähli «Ilmikute peegli» tittleileht.

Villem ALTTOA

(1898—1975), sündis Karepal, õppis Rakveres, kooliõpetaja mitmel pool Virumaal

Julius MARK

(1890—1959), sündis Haljalas, õppis Rakveres

Elmar ELISTO (TRINKMANN)

(1901—1987), sündis Aaveres, elas Mõisamaal, õppis Väike-Maarjas ja Rakveres

Karl MIHKLA

(1901—1980), kooliõpetaja Rakveres 1933—1936

Herman RAJAMAA (KLEIN)

(1902—1987), sündis Jõhvi vallas

Henno Harald JÄNES

(1905—1970), koolidirektor Rakveres 1936—1940

Otto WEBERMANN

(1915—1971), sündis Salatsel, õppis Rakveres

Erich RAIET

(1920—1992), sündis Venere—Metskülas, õppis Rakveres

Koostas Odette KIRSS